

Herontwikkeling Hoofdstraat 7 te Liessel

Ecologische quickscan

Herontwikkeling Hoofdstraat 7 te Liessel

Ecologische quickscan

Datum 18-11-2024

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
06-12571130
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
btw-id NL001289728826
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	2411-1
<i>Tekst en samenstelling</i>	
<i>Foto's</i>	
<i>Foto op omslag</i>	
<i>In opdracht van</i>	
<i>Wijze van citeren</i>	, Herontwikkeling Hoofdstraat 7 te Liessel
<i>Contactpersoon</i>	Mw. (Crijns Rentmeesters)
<i>Status</i>	Definitief
<i>Datum</i>	18-11-24

© 2024 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Doelstelling	9
	1.3 Toetsingskader	9
	1.4 Leeswijzer	9
	1.5 Samenvatting van het onderzoekresultaat	10
2	Het plangebied, beoogde ontwikkeling en ingrepen	11
	2.1 Ligging van het plangebied	11
	2.2 Inrichting en het huidig gebruik van het plangebied	11
	2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	13
3	Wettelijk kader	15
	3.1 Inleiding	15
	3.2 Soortenbescherming	15
	3.3 Gebiedsbescherming	17
	3.4 Beschermd houtopstanden	18
4	Onderzoeksresultaat	19
	4.1 Methodiek	19
	4.2 Gebiedsbescherming	20
	4.2.1 Natura 2000	20
	4.2.2 Provinciale beschermingszones.	21
	4.3 Soortenbescherming	23
	4.3.1 Vaatplanten	23
	4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)	23
	4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)	25
	4.3.4 Vogels	27
	4.3.5 Reptielen, amfibieën en vissen	29
	4.3.6 Ongewervelden	30
	4.4 Bescherming houtopstanden	31
5	Conclusie	32
	5.1 Toetsing aan de Wet natuurbescherming en provinciale regelgeving	32
	5.2 Samenvatting en vervolgstappen	34
6	Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling	34
	6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen	34
	6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen	34
	6.2 Aanbeveling en advies	35
7	Bronnen	37
	Bijlage 1 - Toelichting soortenbescherming	39
	Bijlage 2 - Soorten van de Vogelrichtlijn	40
	Bijlage 3 - Soorten van de Habitatrichtlijn	41
	Bijlage 4 - Nationaal beschermde soorten ('andere soorten')	43
	Bijlage 5 - Soorten met een vrijstelling	47
	Bijlage 6 - Werken met een gedragscode	48

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer heeft het voornemen om op een onbebouwd perceeldeel gelegen in de bouwde kom van Liessel de bouw van 2 woningen te realiseren. Op het betreffende perceel is adres Hoofdstraat 2 gevestigd; de woningen worden gebouwd op het braakliggend grondgebied achter de huidige woning op het genoemd adres.

Binnen de wettelijke kaders waarbinnen deze ontwikkeling plaats moet vinden is ook een ecologisch onderzoek in de vorm van een quickscan flora en fauna vereist om vast te stellen of de voorgenomen ingrepen tot overtredingen van de natuurwetgeving zoals die geïmplementeerd is in de Omgevingswet die per 1 januari 2024 van kracht is, kunnen betekenen. Op basis daarvan wordt de noodzaak van een vergunningsaanvraag beoordeeld en welke maatregelen vereist zijn overtredingen te voorkomen die een vergunningsaanvraag noodzakelijk maken. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Doelstelling

Doormiddel van deze quickscan worden aanwezige beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en de mogelijke effecten daarop als gevolg van de beoogde herontwikkeling.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in artikel 11.37 (Bal), 11.46 (Bal) en 11.54 (Bal) van de Omgevingswet. Beoordeeld wordt op welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000- gebieden, gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden die op basis van de Omgevingswet en gemeentelijke regelgeving beschermd zijn. Als de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten die een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en de implementatie daarvan als vergunningplichtige handeling in de Omgevingswet tot gevolg kunnen hebben, wordt de noodzaak voor een vergunningsaanvraag beoordeeld en/of doet deze quickscan aanbeveling voor vervolgstappen om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

1.3 Toetsingskader

Deze quickscan toets aan de implementatie van de onderstaande wetgeving binnen de Omgevingswet

- Wet natuurbescherming op de onderdelen
 - Wnb soortenbescherming
 - Wnb gebiedsbescherming
 - Wnb houtopstanden
- Provinciale regelgeving op de onderdelen
 - Natuur Netwerk Brabant
- Gemeentelijke regelgeving op het onderdeel
 - Bomenkap

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inrichting van het plangebied, de ligging van het plangebied in de omgeving en de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader geschetst dat de Wet natuurbescherming en de provinciale regelgeving biedt. Hoofdstuk 4 beschrijft in het eerste onderdeel de uitvoering van het onderzoek en de methoden die hierbij gehanteerd worden. In de volgende onderdelen

van dit hoofdstuk worden de gebiedsbescherming en soortenbescherming behandeld. Per gebied en soortgroep wordt onderzocht welk effect de ingrepen op beschermde soorten en gebieden kunnen hebben. In hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten die tot een overtreding van de Wet natuurbescherming en de daarmee samenhangende wetgeving van de Omgevingswet kunnen leiden op beschermde gebieden en soorten kort samengevat. Aangegeven wordt welke overtredingen van wetsartikelen mogelijk zijn en voor welke ingrepen vervolgonderzoek en/of een omgevingsvergunning nodig zijn. In hoofdstuk 6 wordt aangegeven welk voorzorg- en mitigatiemaatregelen vereist zijn om overtredingen te voorkomen.

1.5 Samenvatting van het onderzoekresultaat

Samenvatting

Overtredingen van de regelgeving van de Wet natuurbescherming, Interim omgevingsverordening NB en de implementatie van de genoemde wetgeving in de Omgevingswet met betrekking tot de gebiedsbescherming zijn niet aan de orde.

-Aantasting van jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en zoogdieren en een aantasting van beschermd functioneel leefgebied dat in enige mate essentieel kan zijn, kunnen in het kader van de ontwikkeling uitgesloten worden. Met het oog op verstoring van nachtdieren (uilen en vleermuizen) dienen wel een aantal voorzorgsmaatregelen en inrichtingsmaatregelen genomen te worden.

-Bij het amoveren van de begroeiing dient de zorgplicht in acht worden genomen met het oog op een relatief hoge stand aan bodembewonende kleine zoogdieren die verwacht worden. Voor een mogelijk incidentele aanwezigheid van kleine marterachtigen en bescherming van egel dienen een aantal aanvullende maatregelen genomen te worden (zie hoofdstuk 6.2) om aan de zorgplicht te voldoen.

-Als verder de voorzorgsmaatregelen die het volgende hoofdstuk (6) vermelden in acht worden genomen, zowel in de uitvoerende fase als gebruiksfase, wordt geen overtreding van de Wet natuurbescherming en de implementatie daarvan in de Omgevingswet verwacht.

2 HET PLANGEBIED, BEOOGDE ONTWIKKELING EN INGREPEN.

2.1 Ligging van het plangebied

Fig1. Ligging van het plangebied (pion met Hoofdstraat 7) in de bebouwde kom van Liessel. Foto rechts: het kadastraal perceel waarop het plangebied ligt is rood omkaderd. Beeldmateriaal: Google Earth

Het plangebied is gelegen binnen de grenzen van de gemeente Deurne en in het uiterst zuidelijk deel van de bebouwde kom van Liessel. Het plangebied betreft een onbebouwd perceeldeel dat gelegen is achter het adres Hoofdstraat 7 op de grens van de bebouwde kom met het agrarisch buitengebied. De Hoofdstraat is de oorspronkelijke ontsluitingsweg naar de bebouwde kom van Liessel, waarlangs veel van de oorspronkelijke dorpsbebouwing is gegroepeerd. Ter hoogte van het plangebied biedt de Hoofdstraat een rustige, kleinschalige en ordelijke woonomgeving met een mix van de oorspronkelijke oudere dorpsbebouwing en nieuwbouw. Aan de westkant grenst het plangebied aan een agrarisch buitengebied met grote landbouwpercelen en arm aan kleinschalige landschappelijke elementen. Het agrarisch gebruik lijkt hier over het algemeen intensief.

2.2. Inrichting en huidig gebruik van het plangebied

Hoofdstraat 7, woning

Het plangebied gezien vanaf het erf van woning

Het erf waarop de woning met adres Hoofdstraat 7 is gevestigd en het achterliggend grondgebied dat hier als het plangebied (zie bladz.14 fig.3) wordt aangemerkt, liggen gezamenlijk op een perceel dat kadastraal geregistreerd staat als DNE00-G-3535 (Deurne) en een oppervlak van 2560m² heeft. Oorspronkelijk was het

grondgebied achter het kleine erf waarop de ontwikkeling gaat plaats vinden, tot ongeveer 5 jaar geleden door de toenmalige bewoner in gebruik voor de teelt van siergewassen. De woning betreft een kleine vervallen woning die stamt uit de jaren dertig van de vorige eeuw, waarachter in een later stadium 2 kleine bijgebouwen zijn aangebouwd. Momenteel wordt de woning op tijdelijke basis bewoond. De woning met het omringend erf en het ruime achterliggend perceel dat hier als het plangebied wordt aangeduid, worden verder onafhankelijk en los van elkaar ontwikkeld.

Ligging van het plangebied (wildernis) in de omgeving, gezien vanaf het achterliggend akkerland.

Zicht op de woonomgeving aan de noordkant van het plangebied

Het plangebied zoals dit hier aangeduid is grenst met beide lange (noord en zuid)zijden aan de tuinen en erven van de naburige woningen. Aan de noordkant betreft dit grotendeels een wijk die als tamelijk recente nieuwbouw oogt met ruime woningen en strak onderhouden tuinen. Op basis van satellietbeelden wordt ingeschat dat deze woningen in de jaren 10 van deze eeuw gebouwd zijn. Aan de andere zijde grenst het plangebied aan de eveneens strak onderhouden naburige tuin met geschoren scheerhagen en een groot oppervlakken grasland dat oogt al goed onderhouden gazon. Binnen deze tamelijk steriele en gecontroleerde groene omgeving is het plangebied een opvallend element dat oogt als een kleine wildernis. Aan het westelijk uiteinde grenst het plangebied aan een groot akkerland waar het afgelopen seizoen op een intensieve wijze mais is geteeld. Wat betreft bodem maakt het plangebied deel uit van de stedelijke bebouwingscontouren: doordat het terrein is opgehoogd met bouwzand kan een hoogteverschil van 1 meter met het achterliggend akkerland waargenomen worden. Verder ontbreken hier fysieke afscheidingen als hagen, hekwerken of sloten als begrenzing met het akkerland.

Haag als afscheiding aan de lange zuidzijde

Zicht op ligusterhaag aan noordzijde

Aan de overige en lange zijden wordt het plangebied door hoge ligusterhagen, en voor een kleiner deel door een haag van taxus en andere wintergroene struiken, van naburig terrein afgescheiden.

De hagen zijn als gevolg achterstallig onderhoud doorgeschoten. Binnen deze afscheidingen heeft de natuur ongestoord enige jaren zijn gang kunnen gaan na het stoppen van de kwekerij. Er heeft zich hier in de loop van ongeveer 5 jaar een hoge, dichte en een bijzonder gevarieerde begroeiing kunnen ontwikkelen die bestaat uit dichte grasmatten, ruigteveld, jonge houtopslag en verwilde sierstruiken. De grasmat heeft al lang geen maaibeurt meer gehad en toont een dichte pollige structuur. De mat wordt gedomineerd door de grassen gestreepte witbol en gewoon struisgras; zeer algemene grassoorten op de Brabantse zandgronden. Opvallend is verder een tamelijk groot veld van het zeer forse gras duinriet. De begroeiingen aan natuurlijke kruiden betreffen voornamelijk soorten die kenmerkend zijn voor ruderaal begroeiingen als bezemkruiskruid, Canadese fijnstraal en jacobskruiskruid. Daarnaast zijn er grote velden van brandnetel en geheel bodembedekkende begroeiingen van klimop. De jonge houtopslag bestaat voornamelijk uit hazelaar, kers en wintergroene sierstruikjes. Plaatselijk treedt bezembrem al struweelvormer op. De enige meer volgroeide bomen op het terrein zijn een oude perenboom en een jonge (kleine) notenboom.

Zicht op bomen: links notenboom, rechts perenboom

Ruigte en struweel (brem)

Duinriet

Brandnetelvelden

2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen.

De administratieve ontwikkeling betreft een bestemmingsplanwijziging waarbij de agrarische bestemming van het westelijke perceeldeel omgezet wordt in een woonbestemming om de voorgenomen bouwplannen mogelijk te maken (zie fig.2) De voorgenomen ontwikkeling betreft de bouw van 2 woningen die ontsloten worden vanaf de Tramweg ter hoogte van het westelijke perceeluiteinde. In het veld oogt de voorgenomen ontwikkeling als een logische voortzetting van de bestaande bebouwingstructuren. De bestrating is al aanwezig en moet alleen nog doorgetrokken worden tot in het plangebied. Zoals hiervoor al is opgemerkt, ook wat betreft de bodem die opgehoogd is met bouwzand, ligt het plangebied binnen de stedelijke

bebouwingscontouren. Om het plangebied verder bouwrijp te maken hoeft geen bestaande bebouwing geamoveerd te worden. Wel moeten dichte ruigtebegroeiingen en lage tot middelhoge houtbegroeiingen van hagen, lage houtopslag en kleine sierstruiken verwijderd worden. De enige bomen die mogelijk gekapt worden betreffen een tweetal kleine bomen. Substantiële houtopstanden of bomen die provinciaal of gemeentelijk beschermd kunnen zijn ontbreken. Voor de bouw van de woningen dienen graaf- en mogelijk heiwerkzaamheden uitgevoerd te worden. Na de bouw verkrijgt het terrein een nieuwe groene inrichting.

**Fig.2 Bestemmingplanmatige ligging van het plangebied (rood omkaderd).
Rood: bestemming stedelijk
Groen: bestemming agrarisch
Bron: Omgevingsverordening NB**

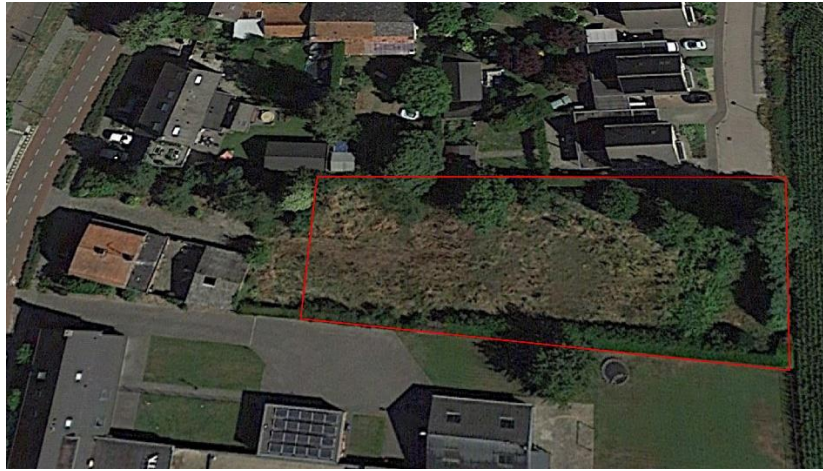

Fig.3 Begrenzing van het plangebied (rood omkaderd) naar informatie van initiatiefnemer. Luchtfoto: Google Earth

3. WETTELIJK KADER

3.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

Per 1 januari 2024 is deze wetgeving geïmplementeerd binnen de vernieuwde Omgevingswet (Ow) die op deze datum in werking trad. De nieuwe Omgevingswet beschikt daarmee over de bevoegdheden om regels te stellen en maatregelen te treffen voor de bescherming van de natuur. De wijziging is beleidsneutraal waardoor de regelgeving vrijwel ongewijzigd is overgaan. Hierdoor blijft het beschermingsniveau onveranderd. Echter het stelsel van de Omgevingswet is fundamenteel anders dan dat van de Wet natuurbescherming. De opbouw en structuur van de Omgevingswet is van een dusdanige aard dat, afhankelijk van doelgroep, dat de meeste inhoudelijke regels over natuurbescherming verdeeld zijn over 3 wettelijke besluiten.

- Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl)
- Omgevingsbesluit

Zoals vaker bij vernieuwing van wetgeving wordt het voor de burger niet overzichtelijker daar de regels voor de bescherming van de natuur verder verspreid staan over allerlei wet- en regelgeving.

In de nieuwe wetgeving is de regelgeving iets aangescherpt met bepalingen voor de specifieke zorgplicht met betrekking tot een Flora- en fauna activiteit, Natura 2000 en houtopstanden (zie hiervoor verder in dit hoofdstuk in de betreffende passages).

3.2 Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepaling ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent twee beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De Europese bescherming middels de Habitatrichtlijn beschermt voornamelijk soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Op deze soorten is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming dat geïmplementeerd is in artikel 11.46 (Bal) van de Omgevingswet, van toepassing.

Nationaal beschermde soorten ("andere soorten")

Op deze soorten (zie bijlage 4) is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming en de implementatie daarvan in artikel 11.54 (Bal) van de Omgevingswet van toepassing. Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen.

Implementatie van respectievelijk de Vogelrichtlijn §3.1 Wnb, Habitatrichtlijn §3.2 Wnb en beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wnb in de Omgevingswet		
Omgevingswet § 11.2.2 artikel 11.37 Bal	Omgevingswet § 11.2.3 artikel 11.46 Bal	Omgevingswet § 11.2.4 artikel 11.54 Bal
Lid 1a Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Lid 1a Het is verboden om in het wild levende diersoorten bijlage IV-onderdeel a van Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern of Bijlage I van het verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Lid 1 a: overéénkomstig Ow art.51 lid2 (aanhef en onder g) is het verboden om in het wildlevende diersoorten genoemd in bijlage IX Bal onderdeel A opzettelijk te doden of te vangen en b: de vaste voortplantings- of rustplaatsen van genoemde dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Lid 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Lid 1b Het is verboden dieren als bedoeld in lid 1a opzettelijk te verstoren.	
Lid 1c Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Lid 1c Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Lid 1c: het is verboden vaatplanten genoemd in bijlage IX Bal onderdeel B in hun natuurlijk verspreidingsgebied te plukken en verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
lid 1d Het is verboden vogels opzettelijk te storen.	Lid 1d Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Lid 2 De verboden bedoeld in lid 1 onder a en b, zijn niet van toepassing op bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.
Lid3 Het verbod bedoeld in lid 1d is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Lid 3 Het is verboden plantensoorten uit in lid1a genoemde beschermingscategorieën in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	

Bescherming verblijfplekken

Ook verblijfplaatsen van soorten uit beide categorieën die als “vast” kunnen worden aangemerkt zijn beschermd en worden aangeduid als jaarrond beschermd verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren.

Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor vogels is door de Rijksoverheid een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn om te sturen op een gunstige staat van instandhouding. Hierbij worden verschillende categorieën aangemerkt (zie bijlage 2), afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek (zie hoofdstuk 3.3). In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken. Voor jaarrond beschermd verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn vallen zijn respectievelijk artikel 11.46 lid 1b en d (Bal) en artikel 11.37 lid 1b en d (Bal) van de Omgevingswet van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De Omgevingswet beschermt jaarrond beschermd verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel 11.54 lid 1b (Bal). Bij deze categorie is, evenals bij vogels waarvan de nestplekken niet jaarrond beschermd zijn, het verbod tot opzettelijke verstoring, en daarmee de bescherming van de functionele leefomgeving, niet van toepassing.

Vergunningsaanvraag

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een vergunning nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. Vaak kunnen maatregelen getroffen worden zodat verbodsbepalingen niet worden overtreden, zoals de werkzaamheden uitvoeren buiten de kwetsbare periode, het aanpassen van de werkvolgorde of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd. In sommige gevallen kan er gebruik gemaakt worden van vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgelegd voor een van tevoren bepaalde categorie van gevallen. Een toegepaste vorm van vrijstelling is onder meer door het werken met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een

goedgekeurde gedragscode geldt voor alle vogelsoorten en nationaal beschermde soorten, zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Als dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (Ow art.11.37 Bal), of Habitatrichtlijn (Ow art.11.46 Bal) of het beschermingsregiem “Andere soorten” (Andere soorten art.11.54 Bal).

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
- aanwezigheid van een wettelijk belang
- de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna. De genoemde voorwaarden voor ontheffing zijn geïmplementeerd in de Omgevingswet § 8.6.2 artikel 8.74 h, i en j BKL (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten). Sinds 1 januari 2024 wordt deze ontheffing verleend door toekenning van een Omgevingsvergunning voor een flora en fauna-activiteit op basis van dit artikel.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming een zorgplicht opgenomen: iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht is in de Ow geïmplementeerd in § 11.2.1 art.127 en 128 (Bal) als respectievelijk een specifieke zorgplicht en een zorgplicht ter voorkoming van onnodig lijden in het kader van flora- en fauna activiteit. De specifieke zorgplicht biedt de centrale overheden als provincie en gemeente, de vrijheid om specifieke regels op te stellen en vrijstellingen te verlenen. De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

3.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- **Europees beschermde gebieden (Wet natuurbescherming)**

De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van **Natura 2000** en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.

- **Nationaal/provinciaal beschermde gebieden (provinciale omgevingsverordening).**

Dit zijn natuurgebieden en verbindingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het **Natuurnetwerk Nederland** (NNN) vallen. Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De bescherming van deze gebieden is op provinciaal niveau geregeld via de provinciale omgevingsverordeningen.

Europees beschermd gebied (Natura 2000-gebied)

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest strikte bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen.

Een ontheffing in het kader van de Wnb of een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit wordt alleen verleend als er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen. De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een “lichte” beoordeling doormiddel van een Verslechteringtoets. Bij significante negatieve effecten wordt de “zware” route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets. De genoemde voorwaarden voor ontheffing zijn geïmplementeerd in de Omgevingswet § 8.6.1 artikel 8.74b (Bkl). Ontheffing wordt verleend door toekenning van een Omgevingsvergunning op basis van dit artikel.

Voor alle activiteiten die effect kunnen hebben op Natura 2000-gebied is de wetgeving Omgevingswet verder uitgebreid met een specifieke zorgplicht die geformuleerd is in Ow § 11.1.1 artikel 11.6 (Bal). Deze zorgplicht dient uitgeoefend te worden door het nemen van voorzorgsmaatregelen en/of beperken of ongedaan maken van activiteiten of deze geheel afwezig laten. In artikel 11.7 en 11.8 (Bal) worden mogelijkheden tot maatwerk geboden bij wijze van schadepreventie.

Nationaal en provinciaal beschermd gebied (NNN-gebied)

Het uitgangspunt voor de bescherming van gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland is de eis dat de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet door een ingreep worden aangetast. In of in de directe nabijheid van een NNN-gebied zijn in principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de ‘wezenlijke kenmerken of waarden’ aantasten zoals die in het beheerplan zijn vastgelegd. In de omgevingsverordeningen van de provincie zijn de doelstelling en regelgeving met betrekking tot NNN/NNB-gebied vastgelegd. Deze zijn geïmplementeerd in de Omgevingswet in § 7.3.1 artikel 7.5 t/m 7.8 (Bkl).

Overige provinciale beschermingszones

Voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het landelijk gebied zijn door de provincie Noord-Brabant de agrarische structuur en de groenblauwe structuur ingesteld. De groenblauwe structuur bestaat uit de Groenblauwe mantel en het kerngebied Groenblauw.

De Groenblauwe mantel is een buffer tussen het kerngebied Groenblauw met het agrarisch en verstedelijk gebied. Het kerngebied Groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNN) inclusief de ecologische verbindingszones en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen.

3.4 Bescherming houtopstanden

De regelgeving van Wet natuurbescherming § 4.1. Houtopstanden is grotendeels overgenomen uit de voormalige Boswet die per 1-1-2017 bij ingang van de Wet natuurbescherming is vervallen. Per 1-1-2024 is de regelgeving van de Wnb geïmplementeerd in de Omgevingswet die de gemeente meer vrijheden geeft om regels te stellen. Echter de rijksregels die betrekking hebben op houtopstanden buiten de Bebouwingscontour houtopstanden (die in de vernieuwde wetgeving de aanduiding “Bebouwde kom houtopstanden” vervangt) blijven gehandhaafd. Deze regelgeving heeft betrekking op houtopstanden met een groter oppervlak van 10 are hebben of een rij van meer dan 20 bomen betreffen zover deze aan een aantal voorwaarden voldoen, o.a. wat betreft soorten, doel en functie van aanplant. Er geldt een aanmeldplicht bij de provincie en een compensatieplicht door middel van heraanplant.

De wetgeving wordt in Ow §11.3.2 artikel 11.116 (Bal) uitgebreid met een specifieke zorgplicht voor houtkap met betrekking tot het treffen van voorzorgsmaatregelen, beperken, ongedaan maken of achterweg laten van de activiteit. In artikel 11.128 en 11.130 (Bal) wordt de mogelijkheid geboden tot maatwerk om de schade te beperken.

4. ONDERZOEKSRESULTAAT

4.1 Methodiek

Opzet

De quickscan bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek, een effectenbeoordeling en een toetsing aan de natuurwetgeving en provinciale regelgeving. Hierbij wordt het volgende schema gehanteerd.

Bronnenonderzoek

Voorafgaande aan het veldbezoek heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en actuele en historische waarnemingen van beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet-gebieden als Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en provinciale beschermd natuurgebied dat onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN) valt. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. van de nationale databank (NDFF), kennisdocumenten en diverse verspreidingsatlassen. Van de nationale databank zijn actuele waarnemingsgegevens betrokken van beschermde plant- en diersoorten binnen de 0 tot 50 km-straal van het plangebied. Voor dit onderzoek zijn de gegevens betrokken van de NDFF - quickscanhulp.nl; d.d. 6-11-24.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek wordt onderzoek gedaan naar de directe aanwezigheid van beschermde soorten en direct waarneembare sporen daarvan. Daarnaast worden de aanwezige biotopen en de kwaliteiten van het leefgebied voor beschermde soorten in beeld gebracht. Ook wordt onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn.

Effectenbeoordeling en toetsing

Op basis van het veldbezoek en bronnenonderzoek worden zowel de effecten die met enige zekerheid verwacht kunnen worden als de potentieel mogelijke negatieve effecten vastgesteld. Deze worden getoetst aan de natuurwetgeving wetgeving zoals die in Omgevingswet zijn geïmplementeerd

Verslaggeving

Het onderzoeksresultaat en toetsing wordt gepresenteerd in een verslag dat digitaal wordt aangeleverd. Indien het onderzoeksresultaat een overtreding niet kan uitsluiten wordt aangegeven wordt welke vervolgstappen, b.v. in de vorm van een vervolgonderzoek, nodig zijn om tot een definitief oordeel te komen en de noodzaak tot aanvraag van een omgevingsvergunningaanvraag te kunnen beoordelen.

Eindconclusie

Indien het onderzoek tot conclusie kan hebben dat nadelige gevolgen voor die dieren of planten uit te sluiten zijn of voldoende voorzorgs- en mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen en gewaarborgd om deze te voorkomen is een vergunningsaanvraag niet noodzakelijk. Indien negatieve effecten op beschermde flora en fauna niet uit te sluiten zijn dient een vergunningsaanvraag ingediend te worden op basis van en wettelijke belang zoals dit in de wetgeving geformuleerd wordt (Ow Wettelijke belangen art. 8.74) of besloten worden de activiteit niet uit te voeren.

Veldbezoek

Het veldbezoek werd op 6-11-2024 tussen 11.00 en 12.00 uur en uitgevoerd door dhr. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het rond de 9 graden C, geheel bewolkt, vrijwel windstil (wk 0) en droog. Een weertype dat als rustig maar somber herfstweer getypeerd kan worden.

Opmerking

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de plangebied en directe omgeving en betreft geen volwaardig specifiek soortenonderzoek. Er zijn in dit onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat uit meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4.2 Gebiedsbescherming

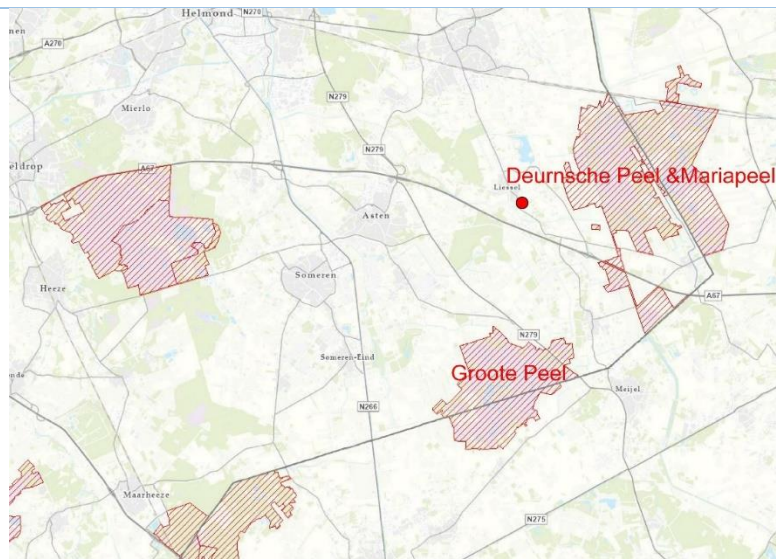
4.2.1 Natura 2000

Ligging

Het dichtst nabij gelegen Natura 2000-gebied is Deurnsche Peel en Mariapeel op slechts hemelsbreed 2 km oostelijke van het plangebied. Op een iets grotere hemelsbrede afstand van 5,6 km zuidelijk ligt de Grootte Peel. Beide gebieden zijn van bijzonder belang door de relictten van hoogveen die deze bevatten. De overige Natura 2000-gebieden liggen op veel grotere afstanden waarvan de Strabrechtse Heide en Beuven op 11 km hemelsbreed westelijk van het plangebied het meest nabij is. Dit en overige genoemde Natura 2000-gebieden bevatten kwetsbare en stikstofgevoelige natuur van vochtige graslanden, droge en natte heide, hoogveen en zwak gebufferde waters. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstanden.

Fig.4 Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000 gebied (rood gearceerd).

Bron: Bron: Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant

Wettelijk kader

(Wnb §3.2 art 3.5 lid 5)/ Omgevingswet § 11.1.2 (Bal)

Externe werking

De Wet natuurbescherming onderscheid naast een directe aantasting, de interne werking, ook een indirecte aantasting door factoren die op afstand van invloed zijn, de zgn. externe werking.

Effecten-beoordeling

Oppervlak

Het plangebied en omliggende gebied maakt geen deel uit van Natura2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake.

Externe werking op korte afstand

Alle Natura 2000 gebieden liggen op voldoende ruime afstand om geen negatieve invloeden verwacht worden van factoren met een externe werking die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting.

Stikstof

De factor stikstofuitstoot is in dit geval de enige mogelijke factor die een externe werking op grotere afstand kan genereren. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofdepositie plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens de bouw gebruikt worden. Na de uitvoerende fase kan verwacht worden dat de nieuwbouw en de verkeersbewegingen die deze genereren een nieuwe bron van stikstof is. Deze bron is meer van permanente en structurele aard in vergelijking met de uitstoot in de uitvoerende fase. Gelet op deze aard, schaal en afstanden tot Natura 2000-gebieden van de

projectontwikkeling, ligt het niet voor de hand om een blijvend kwaliteitsverlies of meer significante negatieve effecten te verwachten ten gevolge van de projectontwikkeling. Gelet op de ligging dicht bij Natura 2000-gebied dat kwetsbaar hoogveen bevat, dient middels een Aeriusberekening aangetoond te worden dat de wettelijk gestelde drempelwaarden van 0,00 mol per ha/per jaar niet overschreden wordt.

Conclusie

Negatieve effecten ten gevolge van de projectontwikkeling op Natura 2000-gebied die een verslechtering of meer significante negatieve effecten van meer permanente aard opleveren kunnen op basis van schaal, aard en ligging van de projectontwikkeling geheel uitgesloten worden, waardoor nader onderzoek en toetsing niet noodzakelijk wordt geacht. Doormiddel van een Aeriusberekening dient deze conclusie te onderbouwd te worden en worden vastgesteld dat de gestelde wettelijke drempelwaarden van 0,00mol per ha/per jaar niet overschreden wordt.

4.2.2 Provinciale beschermingszones.

Het plangebied ligt buiten NNB-gebied en NNB-ecologische verbindingszones.

Tevens ligt het plangebied buiten de zones voor Behoud en herstel van watersystemen, Attentiezone waterhuishouding en Groenblauwe waarden. Deze beoordeling beperkt zich uitsluitend tot de ligging ten opzichte van NNB-structuren (inclusief NNB -ecologische verbindingszones).

NNN-gebied

Ligging

Het plangebied ligt omsloten door verstedelijkt gebied en voor een kleiner deel door intensief agrarisch gebied ecologisch geïsoleerd van de meest nabij gelegen NNB-structuren rond de bebouwde kom van Liessel. De dichtst nabijge NNB-structuren/structuur is een ecologische verbindingszone op 0,3 km zuidwestelijk van het plangebied. Deze ecologische verbindingszon betreft de loop van is de beek de Astense Aa met zijn oeverzones die zeer dicht langs de zuidwestrand van de bebouwde kom van Liessel stroomt. De op iets grote afstanden meest nabijge gelegen NNB-gebieden zijn van het beheertype N16.03 Droog bos met productie.

Fig.5 Ligging ten opzichte van het meest nabijge NNB-gebieden. Het plangebied is als rood vlakje aangegeven
Groen: provinciaal deel NNB-gebied
Oranje: rijksdeel NNB-gebied
Rood gearceerd: ecologische verbindingszone.

Bron: Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant

Beleidskader

-NNN-gebied

Omgevingsverordening NB §5.2.5 artikel 5.30 t/m 5.40/ Omgevingswet § 7.3.1 artikel 7.5 t/m 7.8

De Omgevingsverordening NB stelt in § 5.2.5 in artikel 5.31 lid 1 en 3 (geïmplementeerd binnen de Ow in artikel 7.7(Bkl) dat als een bestemmingsplan gelegen buiten het Natuur Netwerk Brabant leidt tot een aantasting van de wezenlijke ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Brabant zijn vastgelegd in de beheertypenkaart en de ambitiekaart de kern vormen van het Provinciaal Natuurbeheerplan. De ‘wezenlijke waarden en kenmerken’ van een gebied in het kader van natuurdoelen en -kwaliteit kunnen als volgt omschreven worden: areaal en processen, de waterhuishouding en waterkwaliteit, bodem, landschapsstructuren (b.v. openheid en beslotenheid) en kwaliteit van zaken als rust, stilte en donkerte.

-Ecologische verbindingzone

Omgevingsverordening §5.2.5 NB artikel 5.40/ Omgevingswet in § 7.3.1 artikel 7.5 t/m 7.8

Artikel 5.40 lid1 stelt als uitgangspunt heeft dat een ecologische verbindingzone aan het volgende dient te voldoen:

- a. ten minste 50 m in Stedelijk Gebied of in Landelijk gebied waar een stedelijke ontwikkeling is voorzien;
- b. ten minste 25 m in alle overige gebieden.

In lid 2 worden de volgende regels als van toepassing geldend:

- a. het oprichten van bebouwing beperken;
- b. en het aanbrengen van verharde oppervlakten beperken.

Effectenbeoordeling

NNN-gebied

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS -gebied en ligt ingesloten door stedelijke bebouwing en intensieve landbouwgronden ecologisch geïsoleerd daarvan. Van een directe aantasting en afname van areaal aan NNN-gebied is daarom geen sprake. De dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en liggen op voldoende afstand om negatieve effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling aantasten geheel uit te sluiten. Vrijwel uitgesloten kan worden dat de reikwijdte van de voorgenomen ingrepen dusdanig is dat deze van enige versturende invloed op NNB-gebied kan zijn.

Conclusie

Negatieve effecten op NNB-gebied kunnen op basis van aard, ligging en reikwijdte van de projectontwikkeling uitgesloten worden. Aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken is niet aan de orde en daarmee geen noodzaak tot vervolgonderzoek.

4.3 Soortenbescherming

4.3.1 Vaatplanten

Bronnenonderzoek en veldwaarnemingen

Binnen de 1 km-straal vermelden de NDFF-gegevens geen beschermde vaatplanten. Binnen 1 tot 5 km-straal wordt alleen de schubvaren en Kartuizer anjer vermeld. De schubvaren is een zeldzame soort die groeit op oude muren; de Kartuizer anjer heeft in dit deel van Noord-Brabant vrijwel zeker een herkomst uit zaadmengsels waarmee akkerranden en bermen mee opgefleurd worden.

Tijdens het veldbezoek werden binnen het plangebied uitsluitend verwilderde tuinplanten en algemene graslandplanten, onkruiden en ruigtekruiden waargenomen.

Effectenbeoordeling

Bescherming en voorkomen

Een viertal inheemse plantensoorten zijn strikt beschermd middels bijlage 4 van de Habitatrichtlijn. Deze vaatplanten betreffen de drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm, groenknolorchis en zomerschroeforchis. De drijvende waterweegbree is als habitatrichtlijnsoort landelijk de minst zeldzame vaatplant en komt tamelijk wijdverspreid in de provincie Noord-Brabant voor. De soort is gebonden aan een hoogwaardige zachte waterkwaliteit van beken en vennen.

Onder de nationale bescherming vallen 76 soorten vaatplanten waarvan de meeste uiterst zeldzaam zijn. Onder deze beschermingscategorie een hoog aandeel van zeldzame akkeronkruiden die als gevolg van de intensivering van de akkerbouw vrijwel uit het agrarisch landschap verdwenen zijn. In tegenstelling tot de voormalige Flora- en Faunawet zijn door de Wet natuurbescherming niet alle orchideeënsoorten meer beschermd. Onder de nationale bescherming vallen zo'n 8 soorten die allen in de provincie Noord-Brabant uiterst zeldzaam of uitgestorven zijn.

Effecten

Het plangebied biedt niet de specifieke habitatvereisten als b.v. een hoogwaardig watermilieu, moeras en traditioneel graanakkerbeheer om beschermde plantensoorten verwachten. De dominante begroeiing op het terrein bestaat uit een ruderaal type grasland en ruigtebegroeiingen met soorten van sterk verstoorde en overbemeste zandbodems. Daarnaast verwaarloosde scheerhagen lage houtopslag, verwilderde cultivars en kleine sierstruikjes. Natuurlijke en duurzame standplaatsen van beschermde plantensoorten en van andere soorten die enige bijzondere botanische waarden vertegenwoordigen, kunnen binnen het primaire ontwikkelingsstadium van de vegetatie en geïsoleerde ligging binnen verstedelijkt gebied niet verwacht worden.

Conclusie

Negatieve effecten op beschermde plantensoorten en groeiplekken ten gevolge van de voorgenomen ontwikkelingen kunnen uitgesloten worden.

4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)

Bronnenonderzoek en waarnemingen

Bronnenonderzoek

De NDFF-gegevens vermelden binnen de 0-1 km-straal buiten vleermuizen de bever als enige Habitatrichtlijnsoort.

Uit het middelzware beschermingsregiem van andere soorten waarvoor geen vrijstelling geldt vermelden de NDFF-gegevens binnen de 1 km-straal eekhoorn, das, wezel, hermelijn en bunzing. De steenmarter wordt pas binnen de 1-5 km-straal vermeld.

Waarnemingen

Er werden tijdens het veldbezoek geen waarnemingen van zoogdieren of sporen daarvan gedaan.

Effectenbeoordeling

Bescherming en voorkomen

Onder de strikte Europese bescherming van de Habitatrichtlijn (Ow art.11.46 Bal) zijn niet alleen de verblijf- en voortplantingsplekken van een aantal zoogdieren beschermd maar ook de functionele leefomgeving voor het in stand houden daarvan. Onder deze bescherming vallen een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend

binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel bever, otter, noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. De groep van vleermuizen wordt in een apart hoofdstuk behandeld.

Voor soorten die onder de nationale bescherming vallen gelden ruimere mogelijkheden voor ontheffing en vrijstelling dan voorgaande categorie van strikt beschermde soorten. Een verbod tot verstoring, zoals dit vastgelegd is in Ow art.11.46 (Bal) voor zoogdiersoorten die vallen onder de Habitatrichtlijn is voor deze beschermingsgroep niet van toepassing. Dit impliceert daar de verblijfplekken alleen beschermd zijn tegen een directe fysieke aantasting en voor het functioneel leefgebied voor de instandhouding van de verblijfplekken, geen strikte bescherming geldt. Voor een aantal zeer algemene soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling en is alleen de zorgplicht van toepassing. Deze vrijstelling geldt o.a. kleine zoogdieren als bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis, veldmuis en egel en grotere dieren als ree, vos, haas en konijn.

Habitatrichtlijn Ow 11.46 (Bal)

Uitgezonderd van vleermuizen en de bever ligt het plangebied in het algemeen te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van zoogdiersoorten waarvoor het strikte beschermingsregime van de Habitatrichtlijn geldt om deze te verwachten. Geschikt habitatgebied voor de bever kan verwacht worden in het stroomgebied van de Astense Aa. Echter het plangebied en de invloedssfeer daarvan, ligt te ver buiten dit habitatgebied van stromend water en begeleidende natte bossen om in enige mate relevant voor deze soort te zijn.

Andere soorten Ow 11.55 (Bal)

-Geen vrijstelling

Op basis van de verspreidingsgegevens, habitatgebruik en landschapskenmerken kunnen met enige kans binnen de omgeving van het plangebied eekhoorn, das, steenmarter en de kleine marterachtigen als bunzing en wezel verwacht worden uit de middelzware beschermingscategorie van 'Andere soorten' waarvoor geen vrijstelling geldt. De voorkeurshabitat voor eekhoorn bestaat uit gemengde bossen, bosrijke tuinen, parken en houtwallen, daar waar voedselmogelijkheden voorhanden zijn. Echter binnen het plangebied zijn bomen schaars en overige houtbegroeiingen te laag om anders dan incidenteel deel uit te maken van het habitatgebied van de eekhoorn. Niet uitgesloten kan worden dat de eekhoorn binnen onderhavige verstedelijkt gebied trekt via boomrijke achtertuinen en de aanwezig kleine notenboom als voedselboom bezoekt. Verblijfplekken kunnen op basis van het veldonderzoek geheel uitgesloten worden. Verblijfplekken van das konden op basis van hun zichtbaarheid al snel uitgesloten worden; de soort zal in de eerste instantie de verstedelijkte omgeving mijden. Er werden geen graafsporen e.d. binnen en nabij het plangebied vastgesteld.

De steenmarter vindt vaste verblijfplaatsen in oude schuurtjes met weinig menselijke activiteit of woningen met toegankelijke zolder-, en of kruipruimten. De steenmarter laat gewoonlijk duidelijke sporen na als uitwerpselen, prooiresten, stank en krabsporen. Een bescherming zonder vrijstelling van kleine marterachtigen, als wezel, bunzing en hermelijn geldt sinds 2017 (bij ingang Wet natuurbescherming) binnen de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland en wordt sindsdien steeds meer nagevolgd door andere provincies. Het plangebied bevat geen bebouwing die verblijfsmogelijkheden voor de steenmarter biedt en er werden geen sporen vast geteld die erop wijzen dat de steenmarter in het gebied jaagt.

-Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen kunnen minder direct uitgesloten worden. Met het oog op deze soortgroep kan het volgende vastgesteld worden wat betreft de verwachtingskans.

- a) Er is een geschikte habitat aanwezig met het oog op schuilgelegenheid en aanwezigheid van voedseldieren in de vorm van woelmuis, bosmuis en kleine vogels. Er is veel schuilgelegenheid in het groen en voor wezel waarschijnlijk geschikte verblijfsmogelijkheden in hopen van muizen onder de dichte graspollen. Goede verblijfsmogelijkheden in de vorm van bebouwing, holle bomen en onder puin en steenstapels ontbreken. Wel zijn er overgroeide kleine hopen snoeihout en dichte begroeiingen die mogelijk een verblijfsfunctie kunnen vervullen.
- b) Het plangebied voldoet niet aan de eis van minimaal 0,25 ha die het Kennisdocument kleine marterachtigen versie 1.1 (uitgave BII12, 2024) stelt aan een geschikt habitatgebied. Het gehele perceel heeft inclusief erf en woning een oppervlak van 2560m². Erf en woning vallen buiten het plangebied en zijn grotendeels niet toegankelijk voor marters.

- c) Het perceel wordt omsloten door een gecontroleerde bebouwde omgeving en intensieve landbouwgronden die weinig geschiktheid als habitatgebied tonen. Tevens ontbreken er goede verbindingsstructuren naar meer optimaal habitatgebied.

Op basis van bovenstaande op punten b) en c) kan geconcludeerd worden dat het plangebied te klein en te geïsoleerd gelegen is om als voortplantingslocatie te fungeren. Er is zijn geen goede verbindingsstructuren met meer optimaal habitatgebied waardoor onvoldoende wisselwerking mogelijk is met de populatiekernen in de omgeving. Bij punt a) kan nog aangetekend dat het geringe oppervlak van het plangebied onvoldoende de continuïteit van de voedselvoorziening garandeert; zeker, zoals dit in deze omgeving ook het geval is, als met huiskatten geconcurrereerd moet worden (die op hun beurt ook de wezel zelf kunnen predateren). Voor bunzing en hermelijn is de locatie te veraf gelegen is van hun natte foerageergebieden waar woelratten en amfibieën leven die ook een belangrijk deel van hun menu uitmaken. Aanwezigheid van variatie in het menu zal in het bijzonder in de voortplantingstijd van belang zijn.

Echter marterachtigen zijn behoorlijk mobiel en het is daarom niet uit te sluiten dat zwervende individuen op zoek naar een territorium het plangebied incidenteel als schuilplek gebruiken. Dergelijke ongecontroleerde terreintjes waar de natuur tijdelijk vrij spel heeft, zijn binnen verstedelijk gebied zeldzaam en kunnen voor zwervende individuen als stapsteen en vluchthaven fungeren. Echter het is hoogst onwaarschijnlijk dat het plangebied van een meer functionele betekenis is en duurzame verblijfplekken bevat die een voortplantingsfunctie vervullen. Daarom wordt hier onvoldoende grond gevonden voor nader onderzoek naar een noodzaak van een ontheffingsaanvraag. Volstaan kan worden met de zorgplicht en het nemen van enkele aanvullende voorzorgs- en mitigatiemaatregelen die in hoofdstuk 6.2 vermeld staan.

-Met vrijstelling

Een nationale bescherming met vrijstelling geldt voor een aantal algemene zoogdieren die in de meeste gevallen als uitgesproken cultuurvolger gelden. Het plangebied biedt bijzonder goede omstandigheden om een groter dan gemiddeld aantal kleine zoogdieren uit deze beschermingscategorie te verwachten. Het plangebied biedt bijzonder goede omstandigheden om voortplantings- en overwinteringsplekken van egel te verwachten. Deze soort staat op de nominatie om zijn vrijstelling te verliezen en om in hogere beschermingscategorie ondergebracht te worden. Een aantal kleinere zoogdiersoorten als gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis, veldmuis kunnen ook met grote zekerheid verwacht worden. Rosse woelmuis en dwergspitsmuis zijn ook niet geheel uit te sluiten. Voor alle genoemde soorten dient wettelijk uitsluitend de zorgplicht in acht worden genomen bij het aantreffen daarvan (zie hoofdstuk 6.1). Hier wordt aanbevolen om in het bijzonder rekening te houden met egels (zie hoofdstuk 6.2).

Conclusie

Aantasting van verblijfplekken van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten en het functioneel leefgebied voor de instandhouding van deze verblijfplekken kan geheel uitgesloten worden. Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten waarvoor geen vrijstelling geldt worden als gevolg van de ingrepen ook niet verwacht.

Wel dient rekening gehouden te worden met verblijf van relatief een hoog aantal beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt en tijdelijke schuilplekken van kleine marterachtigen. Om een overtreding van Ow art.11.55 lid 1a en 1b (Bal) dienen bij opruimwerkzaamheden en amoveren van groen de zorgplicht (zie hoofdstuk 6.1) in acht worden genomen voor soorten waarvoor een vrijstelling geldt. Met het oog op aanwezigheid van egels en een mogelijk incidentele aanwezigheid van kleine marterachtigen, dienen om geheel aan de zorgplicht te voldoen ook de bijzondere voorzorgsmaatregelen van hoofdstuk 6.2 in acht genomen te worden.

4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)

Bronnenonderzoek en waarneming

Bronnenonderzoek

De NDFF-gegevens melden binnen de 1 km-straal geen vleermuizen, wat meer te maken zal hebben zal hebben met afwezigheid van vleermuisonderzoekers dan van vleermuizen. Pas binnen de 1-5 km worden meerdere vleermuissoorten vermeld als gewonde dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone/grijze grootoorvleermuis.

Waarneming

Het onderzoek vond plaats op een tijd van de dag en een tijd van het jaar waarop vleermuizen niet actief zijn. Tijdens het veldbezoek kon daarom alleen onderzoek gedaan naar verblijvende vleermuizen, verblijfssporen, verblijfsmogelijkheden en naar de algehele gebiedsgeschiktheid voor vleermuizen. Er werden geen verblijvende vleermuizen geconstateerd, noch verblijfssporen.

Toelichting

Tijdens de veldbezoeken wordt onderzoek gedaan naar verblijfplekken, verblijfssporen en verblijfsmogelijkheden in en aan bebouwing en bomen. Vleermuisverblijfplaatsen in bebouwing kunnen in het algemeen aangetroffen worden onder dakpannen, tussen dakbeschot, boeiboorden, onder gevelbekleding, in spleten en kieren in muren of in de spouw door open stootvoegen. In bomen kan verblijf gevonden in holtes, gaten en diepe spleten en achter loshangende schors. Tijdens inspecties op zicht worden zelden verblijvende vleermuizen aangetroffen. Ook sporen die wijzen op vleermuizenverblijf zijn meestal schaars. De verblijfplekken worden meestal ontdekt op basis van het gedrag van vleermuizen na het verlaten van de verblijfplek. Hiervoor is uitgebreider onderzoek nodig tijdens de uren dat vleermuizen actief zijn

Bescherming

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft ook de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort".

Toelichting

Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen. Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.

Verwachtingskans

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuis in Nederland die vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving voorkomt en vrijwel zeker ook binnen of nabij het plangebied zal foerageren. De laatvlieger heeft evenals de gewone dwergvleermuis een sterke binding met de bebouwde omgeving en verblijft evenals deze uitsluitend in bebouwing. Ook dit is een soort die zeker binnen de 1 km-straal verwacht kan worden. De algemene rosse vleermuis is een specifiek bewoner van holten in bomen en daardoor voor zijn verblijfplekken afhankelijk van oude bomen van lanen, bossen en stadsparken. De soort kan vrijwel zeker foeragerend dicht nabij het plangebied verwacht worden. De verwachtingskans op grootoorvleermuizen is kleiner; deze eisen een meer besloten groene omgeving dan rond het plangebied aanwezig is.

Effectenbeoordeling

Het plangebied bevat geen bebouwing, bomen of andere elementen die verblijfplekken aan vleermuizen kunnen bieden. Verlies aan verblijfplekken kan daarom uitgesloten worden. Wel bevat de omgeving rond het plangebied voldoende oude bebouwing om verblijfplekken in de nabije omgeving niet uit te sluiten. Deze kunnen verstoord worden door de werkzaamheden en meer permanent door een nieuwe inrichting indien deze onvoldoende rekening houdt met aanwezigheid van vleermuizen. De omgeving rond het plangebied biedt een matige kwaliteit als foerageergebied, waardoor verwacht kan worden dat het plangebied al snel foeragerende vleermuizen aantrekt. De soort- en structuurrijke begroeiing zoals die zich binnen het plangebied ontwikkeld heeft staat garant voor en verhoogd aanbod aan insecten, de voedseldieren van vleermuizen. Dit aanbod aan voedseldieren kan hier als aanzienlijk hoger ingeschat worden dan gemiddeld binnen de tamelijk

steriele groene omgeving die het plangebied omgeeft. Echter het oppervlak is te gering om het plangebied als essentieel foerageergebied aan te merken. Verwacht kan worden dat de vleermuizen die in verstedelijkt gebied leven als cultuurvolger voldoende flexibel zijn om een verlies van een klein oppervlak aan foerageergebied te compenseren. De voorgenomen ingrepen betreffen geen aantasting van de structuren die van belang kunnen zijn als schakel binnen hoofdstructuren waarlangs vleermuizen trekken en foerageren

Conclusie

Verblijfplekken van vleermuizen binnen het plangebied kunnen worden uitgesloten. Deze kunnen in de directe omgeving minder direct uitgesloten worden. Om deze niet te verstoren dienen een aantal voorzorgsmaatregelen genomen worden met het oog op lichtbelasting en geluidsoverlast in de uitvoerende fase (zie hoofdstuk 6.2). In de gebruiksfase dient naar een lichtplan gestreefd te worden die de lichtbelasting binnen de omgeving niet te sterk verhoogd en naar een groene inrichting die het verlies aan foerageergebied zoveel mogelijk compenseert. Ten gevolge van de voorgenomen wordt geen aantasting van essentieel foerageergebied verwacht, nog aantasting van structuren die van belang zijn als trek en foerageerroute.

4.3.4 Vogels

Bronnenonderzoek en waarnemingen

Bronnenonderzoek

De NDFF-gegevens melden uit de strikte beschermingscategorie binnen de 1 km-straal gierzwaluw, slechtvalk, steenuil en huismus als soorten die verblijf in bebouwing onderhouden en de torenvalk als soort die in bebouwing kan verblijven.

Als soorten uit de strikte beschermingscategorie die in bomen broeden worden binnen de 1 km-straal rond het plangebied buizerd, wespandief, sperwer, ooievaar, raaf, havik en zeearend vermeld.

Waarnemingen

Tijdens het veldbezoek werden frequent roodborst en winterkoning waargenomen; beide soorten onderhouden een territorium binnen het plangebied. Opvallend was het groepje kauwen rond de schoorstenen op het dak van Hoofdstraat 7. Andere waarnemingen betroffen kool- en pimpelmees. Er werden geen waarnemingen gedaan van huismus en nergens werden nesten of verblijfplekken van deze en overige vogelsoorten geconstateerd.

Bescherming

Alle vogels zijn Europees beschermd door middel van de **Vogelrichtlijn**. In de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen strikt beschermd (zie overzicht hieronder). Voor een verdere toelichting zie ook bijlage 2.

Bescherming categorieën

Soorten uit categorieën 1, 2, 3 en 4, verblijfplekken altijd jaarrond beschermd).

Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw

Soorten uit de categorie 5, jaarrond bescherming verblijfplekken optioneel

Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.

Overige soorten: verblijfplekken alleen beschermd indien sprake is van een daadwerkelijk broedgeval

Soorten: overige soorten

Voor soorten uit de *beschermingscategorie 1,2,3 en 4* zijn niet alleen de nesten, maar ook de rust en andersoortige verblijfplekken als rust- en winterverblijven jaarrond beschermd. Ook bij tijdelijke afwezigheid geldt deze bescherming. Deze bescherming geldt niet alleen tegen de directe fysieke aantasting van de verblijfplekken maar ook tegen de verstoring daarvan. De bescherming geldt tevens het functionele leefgebied

voor de instandhouding van de verblijfplekken, zoals essentieel foerageergebied en trek- en verplaatsingsroutes. Voor *categorie 5* is deze bescherming optioneel indien de instandhouding van de soort bedreigd wordt, b.v. door gebrek aan nestgelegenheid. Voor de categorie *overige vogels* geldt de bescherming alleen als er daadwerkelijk sprake is van een broedgeval.

Effectenbeoordeling

Verblijfplekken in bebouwing (categorie 1,2,3 en 4)

Uit deze zwaarste (strikte) beschermingscategorie vallen een aantal soorten die als uitgesproken cultuurvolgers gelden en voor hun verblijfsmogelijkheden geheel afhankelijk van bebouwing zijn. Binnen een landelijke omgeving met kleinschalige bebouwing betreffen dit huismus, kerkuil en steenuil. Deze soorten zullen het grote oppervlak aan landbouwgronden vermijden en zich verplaatsen en voedsel zoeken binnen de beschutting van de bebouwde linten en langs groenstructuren. Tijdens het veldbezoek werden geen huismussen binnen het plangebied waargenomen; ook tijdens een omgevingsonderzoek werden geen waarnemingen gedaan. Geschikte elementen voor de huismus zijn de wintergroene hagen en struiken; minder geschikt zijn de hoge gras- en ruigtebegroeiingen waarbinnen predatoren in een hinderlaag kunnen liggen. Er ontbreekt bebouwing of andere hoog opgaande elementen die veilige nestgelegenheid kunnen bieden. Ook voor uilen, gierzwaluw en slechtvalk ontbreekt bebouwing die verblijf kan bieden, waardoor verblijfplekken van genoemde soorten geheel uitgesloten kunnen worden. Voor steen- en kerkuil kan op basis van de begroeiing een verhoogde stand aan prooidieren verwacht worden. Echter wel binnen een omgeving die zeer matig geschikt lijkt als leefgebied voor deze soorten. Er werden geen aanwijzingen gevonden dat uilen binnen het plangebied foerageren of daar uitkijkposten en rustplaatsen onderhouden. Het plangebied is van een te gering oppervlak om anders dan op een meer marginale wijze deel uit te maken van het leefgebied van de steenuil en kerkuil.

Jaarrond beschermde verblijfplekken in bomen (categorie 1,2,3 en 4)

Naast soorten die in of aan bebouwing broeden valt ook binnen deze beschermingscategorie een brede groep van voornamelijk roofvogels die voor hun nestgelegenheid van bomen afhankelijk zijn.

Een soort als de ransuil maakt altijd gebruik van oude nesten van andere vogels. Andere soorten anders dan roofvogels uit deze beschermingscategorie zijn roek en ooievaar. De roek is een koloniebroeder en de ooievaar kijkt ook uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen.

Nesten van de meeste soorten uit deze groepen konden op basis van hun zichtbaarheid binnen het plangebied al snel uitgesloten worden. Uitgezonderd van de sperwer die ook binnen de bebouwde omgeving in tuinen kan broeden, kennen deze soorten een dussdanig landschapsgebruik dat het plangebied hooguit van een zeer marginale betekenis is binnen hun habitatgebied. De hagen en overige struikgewas is gecontroleerd op nesten en verblijfssporen van sperwer. Deze werden nergens geconstateerd. In het algemeen zijn de wintergroene struiken te laag en te weinig volumineus om grotere vogels als sperwer veilige nestgelegenheid te bieden. De ligusterhagen tonen een losse structuur die meer kenmerkend is voor de wilde liguster (*ligustrum vulgare*) dan voor de haagliguster (*ligustrum ovalifolium*) waardoor nesten van grotere vogels hier goed zichtbaar zijn en te weinig beschut.

Jaarronde bescherming van de verblijf optioneel catg.5

De optionele bescherming houdt veelal verband met de schaarste van het type nestgelegenheid. Veel van deze soorten zoeken nestgelegenheid op beschutte plekken in holten, holen en kieren. De nesten van zwarte kraai en ekster zijn beschermd omdat roofvogels uit de zwaardere beschermingscategorieën van deze nesten gebruik kunnen maken. Er werden geen zaken vastgesteld die bijzondere nestgelegenheid bieden aan soorten waarvoor een jaarronde bescherming als optioneel geldt. Voor soorten waarvoor deze bescherming geldt en die verwacht kunnen worden geldt alsnog dat er geen ecologische omstandigheden zijn om hun nesten een jaarrond beschermde status te geven. Om een overtreding van artikel Ow art.11.37 lid 3 (Bal) te voorkomen voor soorten uit deze categorie dient uitsluitend het broedseizoen in acht worden genomen bij het verwijderen van groen en slopen van bebouwing. Evenals bij de volgende groep, is het verbod tot opzettelijke verstoring (artikel Ow art.1d Bal) niet van toepassing.

Overige vogels

Uit deze groep kunnen in het bijzonder nestplekken van roodborst en winterkoning verwacht worden. Het plangebied toont als broedgebied een grote geschiktheid voor deze vogels en andere kleine zangvogels die een reputatie als tuinvogel hebben (heggenmuis, zwartkop, tiftjaf, fitis). Er is voor deze soorten broedgelegenheid

aanwezig in hagen, wintergroene struiken, klimopbegroeiingen en dichte vegetatie waarin strooisel en ander organisch materiaal in opgehoopt is.

Voor deze groep uit de laagste beschermingscategorie geldt de bescherming van de nesten en broedplekken in alle gevallen uitsluitend als daadwerkelijk sprake is van een broedgeval (Ow artikel 11.37 lid 3). Verbod van opzettelijke verstoring (Ow art.11.37 lid 1d (Bal)) is niet van toepassing voor deze categorie. Om een overtreding van artikel Ow artikel 11.37 lid 3 (Bal) te voorkomen dienen alle ingrepen in het groen buiten de periode die officieel als het broedseizoen is aangemerkt plaats te vinden. De vegetatie is te hoog en te dicht om vooraf volledig te controleren op broedgevallen. Bij het aantreffen van een broedgeval buiten het broedseizoen dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot beëindiging van het broedgeval.

Conclusie

Binnen de invloedsfeer het plangebied worden op basis van het veldbezoek geen nesten en andersoortige vaste verblijfplekken van vogels uit de strikte beschermingscategorie die in bomen en gebouwen nestelen vastgesteld en deze worden ook niet verwacht.

In het algemeen geldt om bij de uitvoerende werkzaamheden het broedseizoen in acht te nemen bij sloop van ingrepen in het groen om een overtreding van artikel Ow art.11.37 lid3 (Bal) te voorkomen. Zie verder hoofdstuk 6.1 voor nadere toelichting.

4.3.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Bronnenonderzoek en waarneming

Bronnenonderzoek

De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km-straal geen reptielen, vissen en amfibiesoort waarvoor geen vrijstelling geldt.

Pas binnen de 1-5 km worden de levendbarende hagedis en gladde slang als reptielen en meerdere amfibiesoorten zonder vrijstelling waaronder de strikt beschermde knoflookpad, heikikker, rugstreeppad en kamsalamander vermeld. De waarnemingslocaties liggen vrijwel zeker buiten stedelijk en agrarisch gebied binnen hoogwaardige biotopen van bos, heide, moeras, hoogveen en stuifzanden.

Waarnemingen

Tijdens het bezoek werden geen waarneming uit deze soortgroepen gedaan. De tijd van het jaar was daarvoor ook weinig geschikt.

Voorkomen en bescherming

Voor alle reptielen en de meeste middels de Habitatrichtlijn (artikel Ow art.11.46 (Bal)) strikt beschermde amfibieën die binnen een zekere frequentie binnen een natuurlijk verspreidingspatroon in de provincie Noord-Brabant voorkomen, als heikikker, poelkikker en rugstreeppad en kamsalamander, geldt dat dat deze een tamelijk strikte binding hebben met hoogwaardig natuurgebied van heide, heideachtig terrein, stuifzanden, natuurlijke graslanden en een kwalitatief hoogwaardig watermilieu.

Theoretisch gezien geldt de binding aan natuurgebied minder voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een meer mobiele soort van minder stabiele watermilieus die landelijk op veel plekken in agrarisch gebied en tot binnen stedelijk gebied voorkomt. Binnen Brabant is de soort betrekkelijk zeldzaam en wordt de buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden veel minder vaak aangetroffen dan elders in het land. De soort is in het algemeen een kolonisor op allerlei schaars maar structuurrijke begroeid terrein en plant zich daar veelal voort in ondiepe tijdelijke plassen.

Voor een vijftal middels art.11.55 lid 1 en b (Bal) beschermde amfibiesoorten die landelijk algemeen voorkomen, geldt een vrijstelling. Dit betreft de zeer algemeen voorkomende kikkers de bruine kikker, (groene)bastaardkikker, (groene) meerkikker en gewone pad en als enige salamandersoort de kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt alleen de zorgplicht.

Effectenbeoordeling

Op basis van de bekende verspreidingspatronen, terreingesteldheid en ligging ten opzichte van de bekende habitatgebieden kunnen reptielen en genoemde strikt beschermde amfibiesoorten die op relatief korte afstanden tot het plangebied voorkomen, redelijkerwijs uitgesloten worden.

Voor de groep van watersalamander, ligt het plangebied te ver buiten het bereik van geschikte stabiele voortplantingswaters om deze redelijkerwijs te verwachten. De enige amfibiesoorten die verwacht kunnen worden betreft soorten waarvoor een vrijstelling geldt en die zeer algemeen voorkomen. In de eerste instantie

is dat de gewone pad die vrijwel zeker verwacht kan worden. De bruine kikker prefereert een iets vochtigere terreingesteldheid, maar kan zeker niet voor het plangebied uitgesloten worden. Door afwezigheid van een watermilieu is het plangebied voor de groep van vissen geheel niet relevant.

Conclusie

Aanwezigheid van reptielen, amfibieën en vissen waarvoor geen vrijstelling geldt en negatieve effecten op hun leefgebied als gevolg van de voorgenomen ingrepen kunnen op basis van ligging en inrichting van het plangebied geheel uitgesloten worden.

4.3.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek en waarnemingen

Bronnenonderzoek

Binnen de 0-1 km-straal vermelden de NDFF-gegevens geen soorten uit deze categorie. Binnen de 1-5 km-straal worden verschillende beschermde insecten vermeld, waarvan alleen de teunisbloempijlstaart buiten hoogwaardig natuurgebied ook in verstedelijkt gebied wordt waargenomen.

Waarnemingen

Tijdens het veldbezoek werden geen soorten uit deze beschermingscategorie waargenomen. Voor waarneming van libellen en vlinders uit deze groep vond het onderzoek in de verkeerde tijd van het jaar plaats.

Effectenbeoordeling

Bescherming en voorkomen

Onder de Europese bescherming van de habitatrichtlijn (*Ow art.11.46 (Bal)*) vallen 7 soorten dagvlinders, 1 soort nachtvlinder, 8 soorten libellen, 2 soorten weekdieren en 5 keversoorten. Genoemde soorten zijn allen zeldzaam en gebonden aan hoogwaardige milieus van heide, vennen, beken, moerassen en rivieren. Van de twee weekdieren is de Bataafse stroommossel vrijwel uitgestorven. De andere soort, het waterslakje de platte schijfhoorn, komt verspreid voor in de Utrechtse en Zuid-Hollandse laagveengebieden en in delen van Friesland. Binnen de zuidelijke provincie zijn de vindplaatsen uiterst schaars. Van de 5 keversoorten zijn twee soorten waterroofkevers; de andere 3 soorten betreffen keversoorten die specifiek gebonden zijn aan oude bossen of vrijstaande oude bomen met veel dood hout. De binding met dood hout, dat in de Nederlandse intensief onderhouden bossen meestal snel geruimd wordt, maakt deze soorten kwetsbaar en is de reden van de zware bescherming. Onder de nationale bescherming (*Ow art 11.54 Bal*) zonder vrijstelling vallen 20 soorten dagvlinders en 7 libelsoorten, één keversoort (het vliegend hert) en de enige inlandse rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. De Europese rivierkreeft is landelijk vrijwel uitgestorven. Het vliegend hert is specifiek gebonden aan oude eikenbossen met dood hout in verschillende rottingsstadia.

Effecten

De meeste beschermde soorten uit deze categorie zijn dusdanig zeldzaam en/ of stellen een dusdanige specifieke biotoopeisen dat de verwachting kans om deze soorten anders dan incidenteel binnen verstedelijkt en agrarisch gebied aan te treffen bijzonder klein is. De libellen en vlinders die binnen de bredere km straal vermeld worden zijn te specifiek gebonden aan heide, hoogwaardig watermilieu en beek begeleidende bossen gebonden om met enige kans in of dicht bij het plangebied te verwachten. Een uitzondering geldt voor de nachtvlinder en Habitatrichtlijnsoort de teunisbloempijlstaart. Deze wordt ook aangetrokken door tamelijk triviale vegetatietypen waarbinnen zijn voedselplanten, die veelal soorten uit de teunisbloemfamilie betreffen, voorkomen. Vooral in het oosten van Brabant nemen de waarnemingen van deze voorheen zeer zeldzame soort sterk toe. Daar de soort ook zijn eieren op tuinplanten afzet kan een waarneming nooit geheel uitgesloten worden. Het plangebied bevat geen begroeiingen die van enig bijzonder belang voor deze soort te beschouwen. Gelet op de zeldzaamheid van de soort is het alsnog weinig realistisch om deze in aanmerking te nemen indien daar geen bijzondere redenen toe zijn.

Conclusie

Het plangebied bevat geen elementen dat van bijzonder belang kunnen zijn voor deze beschermingscategorie en ligt ver buiten het habitatgebied van de meeste soorten. Gelet op de zeldzaamheid van deze soorten en de geringe verwachtingskans om deze aan te treffen is het niet realistisch om deze in aanmerking te nemen indien daar geen bijzondere redenen toe zijn. Hooguit kunnen een aantal zeer algemene (onbeschermde) dagvlinder- en libelsoorten die in tuinen foerageren of jagen verwacht worden.

4.3.6 Bescherming houtopstanden

Bescherming en regelgeving

Het plangebied ligt binnen de bebouwingscontour houtkap waardoor Wnb-houtopstanden niet geldt. Afgaande op de d.d. 9-11-24 geraadpleegde bomenlijst van de gemeente Deurne bevat het betreffende adres geen bomen waarvoor een omgevingsvergunning vereist is voor kap.

Effectenbeoordeling en conclusie

Het plangebied bevat geen houtopstanden die beschermd zijn door de Wet natuurbescherming §4 art 4 en waarvoor op basis van de Omgevingswet § 11.3.2 (Ba) een meldplicht of kapverbod geldt. Gemeentebeleid is in het algemeen op het punt van bomenkap nogal ondoorzichtig (er kunnen uitzonderingsregels zijn). Naar een Vergunningscheck d.d. 9-11-24 dient voor het betreffende adres alvorens tot kap over te gaan contact met de gemeente Deurne opgenomen te worden.

5 CONCLUSIE

5.1. Toetsing Wet natuurbescherming en provinciale regelgeving

Natura 2000- gebied

Wnb §3.2 art 3.5 lid 5

Omgevingswet § 8.6.1 art.8.74b (Bkl) en 11.1.2 (Bal)

Negatieve effecten ten gevolge van de projectontwikkeling op Natura 2000-gebied die een verslechtering of meer significante negatieve effecten van meer permanente aard opleveren kunnen op basis van schaal, aard en ligging van de projectontwikkeling geheel uitgesloten worden, waardoor nader onderzoek en toetsing niet noodzakelijk wordt geacht. Doormiddel van een Aeriusberekening dient deze conclusie te onderbouwd te worden en worden vastgesteld dat de wettelijke gestelde drempelwaarden van 0,00mol per ha/per jaar op Natura 2000-gebied niet overschreden wordt.

Natuur Netwerk Nederland

Omgevingsverordening NB §5.2.5 artikel 5.32 t/m 5.39

Omgevingswet § 7.3.1 artikel 7.7 en 7.8 (Bkl)

Negatieve effecten op NNB-gebied kunnen op basis van aard, ligging en reikwijdte van de projectontwikkeling uitgesloten worden. Aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken is niet aan de orde en daarmee geen noodzaak tot vervolgonderzoek.

Soortenbescherming

Vogels beschermd op grond van de Vogelrichtlijn art. 3.1 Wnb

Omgevingswet artikel 11.37 (Bal)

Lid 1a, b, c, en d (RVO-categorie 1,2,3,4: vogels met jaarrond beschermde vaste verblijfplekken)

Binnen het plangebied en de invloedsfeer daarvan worden op basis van het veldbezoek geen negatieve effecten verwacht op jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen en leefgebied van vogels die wettelijk als strikt beschermd worden aangemerkt.

Lid 3 en lid1d optioneel (RVO-categorie 5 en overige vogels)

Binnen het plangebied kunnen nestelplaatsen van algemene tuinvogels verwacht worden. Indien het broedseizoen in acht wordt genomen kan een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze beschermingscategorieën uitgesloten worden. Indien onverwachts toch een broedgeval bij aanvang van de werkzaamheden of tijdens de uitvoering daarvan wordt vastgesteld, dient het broedseizoen ook in acht worden genomen (zie verder hoofdstuk 6).

Europees beschermde soorten op grond van de Habitatrichtlijn art. 3.2 Wnb

Omgevingswet in artikel 11.47 (Bal)

Lid 1a, b, c, en d: Zoogdieren grondgebonden

Aantasting van verblijfplekken van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten en het functioneel leefgebied voor de instandhouding van deze verblijfplekken kan geheel uitgesloten worden.

Lid 1 a, b, c en d: Vleermuizen

Verblijfplekken van vleermuizen binnen het plangebied worden niet verwacht en daarmee geen directe fysieke aantasting van jaarrond beschermde verblijfsplaatsen van vleermuizen. Zover deze in de directe omgeving voorkomen kunnen afdoende maatregelen genomen om de functionaliteit te handhaven. Aantasting van essentieel foerageergebied en van structuren die van belang zijn als trek en foerageerroute kunnen op basis van de kleinschaligheid van de voorgenomen ontwikkeling uitgesloten worden.

Lid 1 en 3: habitatrichtlijnsoorten

Uit de soortgroepen van ongewervelden, vissen, amfibieën, reptielen en vaatplanten waarvoor het zware beschermingsregiem van de habitatrichtlijn worden geen soorten binnen het plangebied of de invloedsfeer daarvan verwacht, noch aantasting van hun beschermd habitatgebied.

Nationaal beschermde Andere soorten art. 3.3 Wnb

Omgevingswet in art.11.54 (Bal)

Lid 1a en b: Zoogdieren

Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten waarvoor geen vrijstelling geldt worden als gevolg van de ingrepen niet verwacht. Uit de groep van beschermde zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt kunnen relatief veel kleine bodembewonende zoogdiersoorten verwacht worden. Aanbeveling dient om in het bijzonder voor de egel de zorgplicht in acht te nemen (zie hoofdstuk 6).

Lid 1 a, b, en c en art.11.6 (specifieke zorgplicht): overige soorten

Uit de soortgroepen van vaatplanten, ongewervelden, vissen, amfibieën en reptielen waarvoor het middelzware nationale beschermingsregiem zonder vrijstelling geldt worden geen soorten verwacht. Voor een aantal algemene amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt dient alleen de zorgplicht toegepast te worden (zie hoofdstuk 6).

Houtopstanden

Wnb §4 Houtopstanden

Omgevingswet § 11.3.2 (Bal) en Algemene Plaatselijke Verordening (APV), gemeentelijke bomenlijst en Bomenverordening

Het plangebied bevat geen houtopstanden die beschermd zijn door de Wet natuurbescherming §4 art 4 en waarvoor op basis van de Omgevingswet art.11.126 en 11.128(Bal) een meldplicht of kapverbod geldt.

5.2 Samenvatting en vervolgstappen

Samenvatting

Overtredingen van de regelgeving van de Wet natuurbescherming, Interim omgevingsverordening NB en de implementatie van de genoemde wetgeving in de Omgevingswet met betrekking tot de gebiedsbescherming zijn niet aan de orde.

-Aantasting van jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en zoogdieren en een aantasting van beschermd functioneel leefgebied dat in enige mate essentieel kan zijn, kunnen in het kader van de ontwikkeling uitgesloten worden. Met het oog op verstoring van nachtdieren (uilen en vleermuizen) dienen wel een aantal voorzorgsmaatregelen en inrichtingsmaatregelen genomen te worden.

-Bij het amoveren van de begroeiing dient de zorgplicht in acht worden genomen met het oog op een relatief hoge stand aan bodembewonende kleine zoogdieren die verwacht kan worden. Voor een mogelijk incidentele aanwezigheid van kleine marterachtigen en bescherming van egel dienen een aantal aanvullende maatregelen genomen te worden (zie hoofdstuk 6.2) om aan de zorgplicht te voldoen.

-Als verder de voorzorgsmaatregelen die het volgende hoofdstuk (6) vermelden in acht worden genomen, zowel in de uitvoerende fase als gebruiksfase, wordt geen overtreding van de Wet natuurbescherming en de implementatie daarvan in de Omgevingswet verwacht.

Vervolgstappen

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking van tot het broedseizoen en zorgplicht (zie hoofdstuk 6) in acht worden genomen is geen vervolgonderzoek nodig.

Vergunningsplicht

Als aan het voorgaande voldaan wordt is het indienen van een Omgevingsvergunningaanvraag voor een flora en fauna activiteit of activiteiten met betrekking tot beschermde gebieden niet noodzakelijk.

Nader onderzoek dat moet uitwijzen of een Omgevingsvergunningaanvraag noodzakelijk is voor deze activiteiten wordt niet noodzakelijk geacht indien het broedseizoen en de zorgplicht in acht worden genomen.

6 VOORZORGSMATREGELEN, MITIGATIE EN AANBEVELINGEN.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is. Als men binnen het broedseizoen wil werken geldt de aanbeveling om de locatie voorafgaande het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedende vogels en vervolgens voorafgaande de werkzaamheden het plangebied te controleren op broedende vogels. Hierbij bestaat het risico dat de werkzaamheden uitgesteld dienen te worden als een broedgeval geconstateerd wordt.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.
- Indien een soort die niet in de quickscan wordt genoemd in het terrein wordt geconstateerd bij aanvang van de werkzaamheden, dient hier passend op te worden gereageerd. Het is hierbij nodig om contact op te nemen met een ter zake kundige en een maatregel toe te passen, zodat de wet niet wordt overtreden
- Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevat een met de Wet natuurbescherming (art.1.11) vergelijkbare bepaling over de specifieke zorgplicht (artikel 11.27, Bal). Het verschil is dat het Bal concreter aangeeft wat in ieder geval onder de (specifieke) zorgplicht valt.

6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen

In de voorbereidende fase tot aan de bouw dient met het oog op mogelijk schuilende kleine marterachtigen, egel en overige kleine zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt voorzichtig te werk worden gegaan te worden bij het verwijderen van de begroeiing. In onderstaande tabel zijn de kwetsbare perioden aangegeven waarbinnen de uitvoering van de werkzaamheden minder wenselijk is. De uitvoering dient het volgende schema aan te houden.

- Liefst ver van tevoren en alvorens grondwerk wordt uitgevoerd en zware voertuigen toegelaten worden, dient alle begroeiing verwijderd te worden zonder dat de bodem verstoord wordt. Het gras wordt kort afgemaaid en de houtbegroeiing kort bij de grond afgeknipt/ gezaagd. Deze werkzaamheden dienen met handgereedschappen en kleine machines uitgevoerd te worden. Hagen die tot aan de uitvoerende werkzaamheden gehandhaafd blijven dienen dusdanig geknipt te worden dat ze goed te controleren zijn op vogelnesten.
- Tijdens deze activiteiten worden trage dieren weggevangen en elders op een geschikte locatie uitgezet; snelle dieren worden vluchtwegen geboden naar beschutting biedend terrein
- Indien de beschutting afwezig of onvoldoende is dan kan deze aangelegd worden doormiddel van takkenrillen e.d. langs de terreinranden om tijdelijk beschutting te bieden. Deze kunnen na uitvoering van voornoemde werkzaamheden langzaam weer ontmanteld worden om te voorkomen dat de schuilende dieren straks nog op het bouwterrein aanwezig zijn.
- Deze werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de broedseizoenen van vogels en overwinteringsperioden van egel en amfibieën. Zie hiervoor onderstaand schema.
- Na uitvoering van voornoemde werkzaamheden dient tot het aan de bouw het terreindeel dusdanig te worden onderhouden dat er zich geen hoge begroeiingen kunnen ontwikkelen die schuilgelegenheid aan kleine zoogdieren en amfibieën en nestgelegenheid aan vogels bieden. Ook dient om deze redenen dient dumping van afval (puin, tuinafval) en opslag van bouwmaterialen tot aan de uitvoering van de werkzaamheden vermeden te worden.

soort	Jan	Feb	Mrt	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec.
Overwintering amfibieën met vrijstelling												
Overwintering egel												
Broedseizoen												
De rode vlakken geven de kwetsbare perioden voor de werkzaamheden in de voorbereidende fase waarin het terrein ongeschikt gemaakt wordt voor broedvogels, egels.												

Met het oog van bescherming van het functioneel leefgebied van vleermuizen en uilen dient het volgende in acht worden genomen in de uitvoerende fase en bij herinrichting (fase2).

- In de uitvoerende fase dient geen bouwverlichting in de avond- en nachtelijke uren gevoerd worden om nachtdieren niet te veel verstoren.
- De meest versturende bouwwerkzaamheden die b.v. veel geluidsoverlast en heftige bodemtrillingen veroorzaken, dienen buiten het broedseizoen van vogels en kraamperiode van vleermuizen plaats te vinden.
- Bij herinrichting dient naar een lichtplan gestreefd dat zo weinig mogelijk de omgeving belast. B.v. geen lampen die gericht zijn op structuren waarlangs vleermuizen foerageren. Zie verder de aanbevelingen in het volgende hoofdstukje op het punt van lichthinderbeperking.
- Een nieuwe groene inrichting realiseren die elementen bevat die bijdragen aan het leefgebied van vleermuizen en uilen. B.v. door het kiezen van inlandse soorten bomen en struiken en door kruidrijke hoekjes over te laten. Ook een moestuin die niet te intensief beheerd wordt, stukjes natuurlijk grasland en het houden van kleinvee kan hieraan bijdragen.

soort	Jan	Feb	Mrt	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec.
Kraamperiode van vleermuizen												
Broedseizoen												
De rode vlakken geven de kwetsbare perioden tijdens de bouw weer voor werkzaamheden die hevig geluidsoverlast en bodemtrillingen veroorzaken nadat het terrein ongeschikt gemaakt is voor broedvogels en egels.												

6.3 Aanbeveling en advies

- Als aanbeveling geldt het inbouwen van verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen en huismussen in de nieuwbouw. Hiervoor zijn inbouwkasten in alle maten en van verschillende soorten materialen in de handel.
- Enkele veel gebruikte methoden om de effecten van lichthinder te beperken zijn:
 - niet uitstralende armaturen
 - lagere armaturen (dan zijn er wel meer nodig)
 - verlichting met een lagere lichtintensiteit
 - tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan), en alleen op plekken waar het echt nodig is
 - Het gebruik van sensoren die in werking treden als verlichting nodig is
 - de verlichting afschermen met struiken zodat het licht niet verstrooid wordt naar plekken waar het niet nodig is.
- Natuurinclusief bouwen
Natuurinclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen en manieren om natuur te integreren bij de bouw van woningen, kantoren en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van neststenen of vogelvides voor huismussen en vleermuiskasten in de gevel van de nieuwe woning. Natuurinclusief bouwen bevordert de biodiversiteit en ons leefklimaat!
Voor meer informatie: www.bouwnatuurinclusief.nl

7. BRONNEN

Literatuur

- De amfibieën en reptielen van Nederland. Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009
- De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5. Schaminée e.a. 1995
- Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5. Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994
- Veldgids Europese Zoogdieren. P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010.
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Broekhuizen, S., K. Spoelstra. J.N.M.Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys 2016
- Kennisdocument kleine marterachtigen versie 1.1. juli 2024. Uitgave BIJ12
- Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- Veldgids Vleermuizen van Europa, Christian Dietz & Andreas Kiefer 2017.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- Kennisdocument Huismus. *Passer domesticus*. Versie 1.0 juli 2017. BIJ12
- Wet natuurbescherming, 16 december 2015, gepubliceerd Staatscourant 19 januari 2016.
- Interim omgevingsverordening Noord-Brabant
- Handreiking woningbouw en AERIUS. Uitgave Rijksoverheid
- Atmosferische stikstofdepositie en Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen in Vlaanderen; 2015 uitgave Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
- Gedragscode soortbescherming gemeenten voor Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en Bestendig beheer of onderhoud 2020-2023. Uitgave BIJ12

Gegevensverstrekking

NDFF - quickscanhulp.nl, d.d. 6-11-2024

Internetsites

-www.minInv.nederlandsesoorten.nl/
-www.Verspreidingsatlas.nl
-www.quickscanhulp.nl
-www.ruimtelijkeplannen.nl
-www.kaartbank.brabant.nl

BIJLAGE 1 - TOELICHTING SOORTENBESCHERMING

De **Conventie van Bern** is een internationaal verdrag over het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke leefmilieus in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd. Het verdrag werd in 1979 ondertekend door de Europese Unie, Monaco, Burkina Faso, Marokko, Tunesië en Senegal en ligt aan de basis van de huidige Europese en nationale natuurwetgeving.

De **Conventie van Bonn** is een internationaal verdrag met het doel migrerende diersoorten te beschermen. Het verdrag werd in 1979 in Bonn getekend onder auspiciën van de VN.

De **Habitatrichtlijn (HR)** is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit in de Europese Unie door natuurlijke habitatten en wilde dier- en plantensoorten die van Europees belang zijn in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De **Vogelrichtlijn** is in 1979 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten.

Bijlage	Categorie	Habitatrichtlijn/ Vogelrichtlijn	Wnb
Bern1	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 2	§ 3.2 art 3.5
Bern 2	Strikt beschermde diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bern 3	Beschermde diersoorten	HR-bijlage 2 en 5	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn 1	Strikt beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn2	Beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1

TABEL 2 - SOORTEN VAN DE VOGELRICHTLIJN

Algemeen

Alle Europese inheemse vogels zijn beschermd met de Vogelrichtlijn, waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden van soorten waarvoor een striktere bescherming geldt (vermeldt in bijlage 2 van de Conventie van Bern en bijlage 1 van het Verdrag van Bonn) en soorten waarvoor die bescherming minder strikt is (bijlage 3 Bern en bijlage 2 Bonn). Echter voor alle soorten is de bescherming van Wnb § 3.1 art 3.1 van toepassing. Van een aantal soorten zijn ook de verblijfplekken en nesten buiten het broedseizoen beschermd, de zgn. jaarrond beschermde verblijfplekken.

Vogels met jaarrond vaste verblijfplekken

Door de RVO is een lijst van vogelsoorten opgesteld waarbij een onderscheidt is gemaakt tussen de volgende categorieën van beschermde vaste verblijfplekken die deze soorten onderhouden

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Verblijfplekken van soorten uit categorie 1,2,3 en 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd en is ontheffing altijd noodzakelijk. Verblijfplekken van soorten uit categorie 5 zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of “als ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen. Voor deze soorten, die slechts deels vaste nestplekken onderhouden geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

Soort	categorie	soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	boomklever	5	pimpelmees	5
gierzwaluw	2	boomkruiper	5	raaf	5
huismus	2	bosuil	5	ruigpootuil	5
roek	2	brilduiker	5	spreeuw	5
grote gele kwikstraat	3	draaihal	5	tapuit	5
kerkuil	3	groene specht	5	torenvalk	5
oehoe	3	ekster	5	zeearend	5
ooievaar	3	gekraagde roodstaart	5	zwarte kraai	5
slechtvalk	3	glanskop	5	zwarte mees	5
boomvalk	4	grijze vliegenvanger	5	zwarte roodstaart	5
buijzerd	4	grote bonte specht	5		
havik	4	hop	5		
ransuil	4	huiszwaluw	5		
sperwer	4	ijsvogel	5		
wespendief	4	kleine bonte specht	5		
zwarte wouw	4	kleine vliegenvanger	5		
blauwe reiger	5	koolmees	5		
boerenzwaluw	5	kortsnavelboomkruiper	5		
Bonte vliegenvanger	5	oevertzwaluw	5		

BIJLAGE 3 - SOORTEN VAN DE HABITATRICHTLIJN

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
Bern I				Sporenplanten	Geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus
Bern I				Sporenplanten	Tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri
Bern I				Sporenplanten	Kleine vlotvaren	Salvinia natans
Bern I				Zaadplanten	Liggende raket	Sisymbrium supinum
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Groenknolorchis	Liparis loeselii
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Kruipend moerasscherm	Apium repens
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
	Bern II			dagvlinders	Moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia
	Bern II			Haften	Oeveraas	Palingenia longicauda
	Bern II			Libellen	Mercurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale
	Bern II			Zeezoogdieren	Walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Dikkopschildpad	Caretta caretta
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Lederschildpad	Dermochelys coriacea
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Soepschildpad	Chelonia mydas
	Bern II	Bonn I	HR IV	zeezoogdieren	Bultrug	Megaptera novaeangliae
	Bern II	Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	gewone vinvis	Balaenoptera physalus
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	noordse vinvis	Balaenoptera borealis
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	Potvis	Physeter catodon
			HR IV	Amfibieën	Poelkikker	Pelophylax lessonae
			HR IV	Vissen	Houting	Coregonus oxyrinchus
			HR IV	Weekdieren	Bataafse stroommossel	Unio crassus
			HR IV	Weekdieren	platte schijfhoren	Anisus vorticulus
			HR IV	Zoogdieren	Bever	Castor fiber ssp. albicus
			HR IV	Zoogdieren	Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
			HR IV	Zoogdieren	Lynx	Lynx ssp. lynx
			HR IV	Zoogdieren	Noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola
			HR IV	Zoogdieren	Wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris
			HR IV	Zoogdieren	Wolf	Canis lupus
			HR IV	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus
			HR IV	Zeezoogdieren	Butskop	Hyperoodon ampullatus
			HR IV	Zeezoogdieren	Dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata
			HR IV	Zeezoogdieren	Griend	Globicephala melas
			HR IV	Zeezoogdieren	Spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi
			HR IV	Zeezoogdieren	Witte dolfijn	Delphinapterus leucas
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Kamsalamander	Triturus cristatus

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Rugstreeppad	Bufo calamita
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans ssp. obstetricans
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Apollovlinder	Parnassius apollo
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Boszandoog	Lopinga achine
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Grote vuurvinder	Lycaena dispar ssp. batava
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Pimperlblauwtje	Maculinea teleius
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Tijmblauwtje	Maculinea arion
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	Zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero
	Bern II		HR IV	Kevers	Brede Geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
	Bern II		HR IV	Kevers	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
	Bern II		HR IV	Kevers	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
	Bern II		HR IV	Kevers	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
	Bern II		HR IV	Libellen	Bronslibel	Oxygastra curtisii
	Bern II		HR IV	Libellen	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
	Bern II		HR IV	Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
	Bern II		HR IV	Libellen	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
	Bern II		HR IV	Libellen	Noordse winterjuffer	Sympecma annulata ssp. braueri
	Bern II		HR IV	Libellen	Oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
	Bern II		HR IV	Libellen	Rivierrombout	Gomphus flavipes ssp. flavipes
	Bern II		HR IV	Libellen	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
	Bern II		HR IV	Nachtvlinders	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
	Bern II		HR IV	Reptielen	Gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca
	Bern II		HR IV	Reptielen	Muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii
	Bern II		HR IV	Reptielen	Zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis
	Bern II		HR IV	Vissen	Steur	Acipenser sturio
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	Otter	Lutra lutra ssp. lutra
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Franjestaart	Myotis nattereri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme

Bern I	Bern II	Bon I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Meervleermuis	Myotis dasycneme
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	Dwergpotvis	Kogia breviceps
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone dolfijn	Delphinus delphis
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Grijze dolfijn	Grampus griseus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Narwal	Monodon monoceros
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Orca	Orcinus orca
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

BIJLAGE 4 - NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN ('ANDERE SOORTEN')

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in bijlage A en B van Wnb artikel 3.10 (respectievelijk) lid 1a en 1c. Internationaal staan deze vermeldt in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 en 5 van de Habitatrichtlijn.

soortgroep	soort	soort	bescherming
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Mesotriton alpestris	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vinpootsalamander	Lissotriton helveticus	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	Vuursalamander	Salamandra	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Pyrgus malvae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bosparemoervlinder	Melitaea athalia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruin dikkopje	Erynnis tages	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Bruine eikenpage	Satyrium ilicis	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Duinparemoervlinder	Argynnis niobe	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Gentiaanblauwtje	Maculinea alcon	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote paremoervlinder	Argynnis aglaja	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote vos	Nymphalis polychloros	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder	Apatura iris	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Iepenpage	Satyrium w-album	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine heivlinder	Hipparchia statilinus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder	Limenitis camilla	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Kommavlinder	Hesperia comma	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Sleedoorpage	Thecla betulae	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Spiegeldikkopje	Heteropterus morpheus	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesblauwtje	Plebejus optilete	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenbesparemoervlinder	Boloria aquilonaris	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veenhooibeestje	Coenonympha tullia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Veldparemoervlinder	Melitaea cinxia	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	Zilveren maan	Boloria selene	Andere soorten (bijlage A)
Kevers	Vliegend hert	Lucanus cervus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Beekrombout	Gomphus vulgatissimus	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Bosbeekjuffer	Calopteryx virgo	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Donkere waterjuffer	Coenagrion armatum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gevlekte glanslibel	Somatochlora flavomaculata	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Gewone bronlibel	Cordulegaster boltonii	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Hoogveenglanslibel	Somatochlora arctica	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	Kempense heidelibel	Sympetrum depressiusculum	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	speerwaterjuffer	Coenagrion hastulatum	Andere soorten (bijlage A)
Kreeftachtigen	Europese rivierkreeft	Astacus astacus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Adder	Vipera berus ssp. berus	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Hazelworm	Anguis fragilis	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	Ringslang	Natrix	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekdonderpad	Cottus rhenanus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Beekprik	Lampetra planeri	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Elrits	Phoxinus phoxinus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Grote modderkruiper	Misgurnus fossilis	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	Kwabaal	Lota	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren-	Boommarter	Martes martes	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Bunzing	Mustela putorius	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	Dama dama	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	Meles meles	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	Cervus elaphus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	Eliomys quercinus	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Andere soorten (bijlage A)

Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Damhert	<i>Dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Das	<i>Meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Sporenplanten	Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Akkerogentroost	<i>Odontites vernus</i> subsp. <i>vernus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i> subsp. <i>foemina</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos</i> subsp. <i>nemorosus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bosdravik	<i>Bromopsis ramosa</i> subsp. <i>benekenii</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys</i> subsp. <i>germanicum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Franjgentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Andere soorten (bijlage B)
	Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Geplooiide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gevlekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Andere soorten (bijlage B)

Zaadplanten	Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Korensla	<i>Arnosaris minima</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Lange zonnedauw	<i>Drosera longifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Trosgamander	<i>Teucrium botrys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>campestris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	Zinkviooltje	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>calaminaria</i>	Andere soorten (bijlage B)

BIJLAGE 5 - SOORTEN MET EEN VRIJSTELLING

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling van ook zorgplicht voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWVB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

BIJLAGE 6 - WERKEN MET GEDRAGSCODE

Met het oog op mogelijke verblijf/nestelplekken van kleine zoogdieren, vogels en amfibieën kan gewerkt te worden met een door het Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode om overtredingen te voorkomen. De inzet van de gedragscode met betrekking tot de soorten waarvoor deze dient te worden toegepast is beperking van schade bij handelingen in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. Voor de betrokken soorten mogen de verboden beperkt worden overtreden. De gedragscode kan bij ruimtelijke ontwikkeling toegepast worden op soorten die beschermd zijn middels paragraaf 3.1 (vogelrichtlijn) en 3.2 ('andere soorten') van de Wet natuurbescherming. Soorten en verblijfplekken die onder de strikte bescherming vallen zijn uitgesloten van werken met gedragscode. Door de gedragscode worden de verblijfplekken de verblijfplekken in verschillende categorieën verdeeld. B.v. verblijfplekken van watersalamanders worden tot de categorie 4 (van "leefgebied jaarrond in gebruik". Bunzing en wezel kunnen voorplantingsplekken en rustplekken binnen een plangebied onderhouden. Deze worden door de genoemde gedragscode gecategoriseerd als verblijfplekken van de categorie 3 (tijdelijke rust- of voortplantingsplek). De gedragscode dient volgens het volgende protocol uitgevoerd te worden.

- Het opstellen van een werkprotocol voor het uitvoeren van de werkzaamheden die tot overtreding van de Wet natuurbescherming kunnen leiden. Het aantrekken van een ecologische deskundige om toe te zien op een correcte uitvoering van de werkzaamheden en om eventueel ecologisch advies te geven.
- Opruimwerkzaamheden dienen bij voorkeur handmatig te gebeuren.
- Bij het aantreffen van amfibieën en andere trage dieren dienen deze verzameld te worden en zo snel mogelijk op een geschikte plek uitgezet te worden. B.v in het geval van amfibieën binnen dekking gevende vegetatie langs de oevers van waters.
- Voor marterachtigen en andere snelle kleine zoogdieren dienen veilige vluchtwegen geboden te worden. De werkrichting dient dusdanig gekozen te worden dat vluchtende dieren niet gehinderd worden in het kiezen van de juiste vluchtrichting.
- Voor vluchtende dienen direct op hun vluchtweg buiten het plangebied schuilmogelijkheden aanwezig te zijn. B.v houtrillen voor marterachtigen.
- Versturende werkzaamheden dienen te geschieden buiten de kwetsbare perioden voor de betreffende soorten. Bijvoorbeeld voor watersalamanders is dat de winterrustperiode die gesteld kan worden tussen 1 oktober en 1 april. Na 1 april zijn de meeste watersalamanders naar het water vertrokken. Voor de marterachtigen is de kwetsbare periode de voortplantingsperiode die gesteld wordt tussen 1 maart en 1 augustus (zie onderstaand overzicht).

soort	Jan	Feb	Mrt	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec.
Water-salamanders												
Kleine marterachtigen												
De rode vlakken geven de kwetsbare perioden aan. Bij het verlaten van winterverblijfplekken van amfibieën speelt het weer ook een grote rol: in een warm voorjaar zullen deze eerder vertrokken zijn dan bij een koud voorjaar.												

- Voor verlies van leefgebied en verblijfsmogelijkheden dient compensatie geboden te worden door het aanbieden van alternatieve verblijfsmogelijkheden. B.v. door het aanleggen van steen- en houtstapelingen, oprichten van marterruiters en aanbrengen houtrillen

